

(Hekayə)

Parlaq bir qış günü idi. Dondurucu soyuq küləklər əsirdi. Nadenka nın başı və üst dodağı gülmüş rəngini alan qar dənəcikləri ilə örtülmüşdü. Qolumdan tuturdu, yüksək bir təpədə dayanmışdıq. Başında durduğumuz hündürlüyün aşağısındakı yamaca günəş sanki ayna kimi yansıyırdı.

– Nadenka Petrovna, gəl bir-cə dəfə burdan sürüşək! Bir-cə dəfə! Heç nə olmayacaq, söz verirəm. Heç yerin zədələnməyəcək. Amma Nadenka qorxurdu. Balaca qaloşları ilə başında dayandığı təpədən aşağıdakı mənzərə ona ür-küdücü, sonsuz bir uçurum kimi görünürdü. Ondan xizəyə minmə-sini istəyəndə aşağı boylanaraq derindən bir nəfəs aldı. “Özünü boşluğa buraxarsa, nə olar?” de-yə düşünürdü. Nə ola bilərdi? Ölə bilər və ya ağılı itirə bilərdi.

– Sənə söz verirəm ki, heç nə olmayacaq. Burda qorxulu heç nə yoxdu. Mən bu sözlərlə uzun müddət təkid etdikdən sonra, nəhayət ki, Nadenka razılaşdı. Simasına baxanda ölümcül bir qor-xunun onu narahat etdiyini görə bildirdim. Onu xizəyə oturdum. Titrəyirdi və üzü pambıq kimi ağappaq olmuşdu. Qollarımı belinə sarıdım və təpədən aşağı özümü-zü buraxdıq. Xizək mərmii kimi uçdu. Külək üzümü yalayır, qulaqlarımızdan içəri girirdi. Külək o qədər qəzəbli idi ki, sanki başımızı yerindən qoparmaq istəyirdi. Xizək sürətlə hərəkət etdiyindən nəfəs almağa belə çətinlik çəkirdik. Sanki şeytan bizi pəncələrinin arasına almış, cəhənnəmə tərəf sürüyürdü.

Ətrafımızdakı heç nə gözü-müzə görünmürdü. Sanki bir saniyə sonra yox olacaqdıq. Aşağı səs tonuyla – “səni sevirem, Nadenka” dedim. Xizək getdikcə yavaşladı, küləyin uğultusu artıq o qədər də qorxunc deyildi. Artıq yavaş-yavaş nəfəs ala bildirdik. Və nəhayət ki, yamacın dibinə çatdıq. Nadenka ölməkdən betər olmuşdu, üzü ağappaq idi və tən-gənəfəs üzümə baxırdı. Onu xizək-dən qaldırdım. Gözləri dəhşət

içində mənə zilləndi:

– Bir də heç bir qüvvə mənə belə bir şeyi təkrar elətdirə bilməz. Heç nə! Qorxudan öldüm. Bir müddət keçəndən sonra özünə gəldi, mənə baxdı. “Doğrudan da, o üç sözü dilə gətirmişdim, yoxsa küləyin uğultusundan ona elə gəlmişdi? Hə, ya yox? Hə, ya

Zarafat

yox?” Bu sualın onu necə narahat etdiyini gözlərindən oxuya bilirdim. Çünki bu sual onun üçün ölüm-qalım məsələsi idi. Bu sual onun üçün dünyanın ən önəmli sualı idi. Nadenka səbirsizcə, kədərli bir tərdə üzümə baxdı, danışmayacağıma duyandan sonra özü danışmağa başladı. Ax! O gözəl üzündən oxunanlar! Özü ilə mübarizə apardığını görürdüm. Nəsə demək, nəsə soruşmaq istəyirdi, amma sözləri tapa bilmirdi. Üzgün, kədərli, qorxmış kimi görünürdü...

Üzümə baxmadan:

– Bilirsən?

– Nəyi?

– Gəl yenidən sürüşək!

Bundan sonra biz yenidən buz bağlamış təpəyə qalxdıq. Bəyaz və titrəyən Nadenkanı yenedən xizəyə oturdum. Və biz yenedən o dəhşətli boşluğa uçduq. Yenidən küləyin uğultusu, qasırğanın dəhşətli soyuğu üzümüzə vurarkən, xizəyimizin ən sürətlə getdiyi bir vaxtda mən yenidən alçaq bir tonla “Nadenka, səni sevirem” – dedim. Xizək yamaca enəndə Nadenka sürüşdüyümüz təpəyə baxdı. Sonra üzünü mənə çevirdi. Onun o məsum simasında, balaca, zərif bədəninin hər hissəsində onu narahat edən şübhəni sezə bildirdim. Onu narahat edən sualları sanki eşidirdim: “Nə demək istəyir? Kimə deyir bu sözləri? Kim dedi o sözü? O? Yoxsa, mənə elə gəldi?” Əmin ola bilməmək onu narahat edirdi. Yazıq qız suallara cavab tapa bilmədi, qaşlarını çatdı. Az qalmışdı ki, ağlasın. Bunu görüb tez dillən-

dim:

– Evə getsək, daha yaxşı olmaz?

– Mmm, mənim bu xizəklə sürüşməkdən çox xoşum gəldi. Bir də sürüşsək, olmaz? – deyər mənə cavab verdi.

Xizəklə sürüşməkdən xoşu gəldiyini deyirdi, amma iki dəfə

sürüşməyimizin ikisində də üzü ağappaq idi və titrəyirdi. Xizəyə minəndə qorxudan güclə nəfəs alırdı. Üçüncü dəfə də təpədən aşağı sürüşdük. Üzümə, dodaqlarıma baxdığını gördüm. Amma yaylığını ağzımın üstünə tutdum, öskürdüm və yamacın yanına çatanda yenə alçaq səslə – “Səni sevirem, Nadenka” dedim. Bu dəfə də Nadenka heç nə başa düşə bilmədi. Ovsun elə ovsun olaraq da qaldı. Nadenka yenə səssiz-səmirsiz dayandı, düşünməyə başladı. Sonra evə yollandıq. Harda yaşadığını gördüm. Yavaş-yavaş evə doğru gedirdi və mən onun ruhunun necə əzab çəkdiyini görə bildirdim. Ürəyindən bu sözləri qışqırmaq keçirdi:

– Bunları külək deyər bilməz! Həm də eşitdiklərimi küləyin deməsini istəmirəm! Növbəti gün ondan bir məktub aldım: “Xizəklə sürüşmək istəyirsənsə, bizə gəl”. O gündən sonra hər gün Nadyayla xizəklə sürüşməyə gedirdik. Təpədən yamaca sürüşərkən hər dəfəsində ona “Nadenka, səni sevirem” – deyirdim. Hər dəfəsində təkrarladığım bu cümlə artıq ikimiz üçün də adət halını almışdı. Vaxt keçdikcə bu sözlər Nadenkada asılılıq yaratdı. Bu sözləri eşitməyə, yaşaya bilmirdi sanki. Buz bağlamış təpədən aşağı sürüşmək onu çox qorxudurdu, amma indi qorxu və təhlükə sevgi kəlmələrinə xüsusi bir cazibə əlavə etmişdi. Üstəgəl, sözlər evvəlki kimi öz sehrini qoruyub saxlamışdı. Olanlardan iki nəfər şübhəli idi – mən və külək... Nadya bu ürəyinə yağ kimi

Anton Cexov

yayılan sözləri kimin dediyini hələ də bilmirdi, amma artıq vecinə deyildi: İçkini hansı qədəhdən içdiyinizin heç bir önəmi yoxdur. Yətər ki, sizi zəhərləməsin...

Bir gün təsadüfən xizəklə sürüşən insanların olduğu bu təpəyə gəldim. Ətrafa boylananda sevincə təpənin üzərindən sürüşən adamların arasında Nadenkanı gördüm. Təpənin başına dırmaşdı. Sanki gözləri ətrafda mənə axtarırdı. Tək təpənin başına çıxmaqdan necə də qorxurdu! Üzü yenə ağappaq idi, amma çox qərarlı görünürdü. Qorxularına baxmayaraq təpənin başına dırmaşdı. Görünür, bu dəfə mənsiz sürüşmək qərarına gəlmiş. Bəs bu dəfə mənsiz o sehrli sözləri eşidəcəkdi?

Xizəyə minəndə buz bağlamış dodaqlarının narahatlıqdan necə aralandığını gördüm. Xizəyə mindi, gözlərini bağladı və dünyaya “əlvəda” deyərək sürüşməyə başladıq Nadenka o sözləri eşitdimi, eşitmədimi bilmirəm. Sadəcə, xizək yamaca çatanda Nadenkanın olduqca kədərli, üzgün bir tərdə onun üstündən durduğunu gördüm. Üzündən o sözləri eşidib-eşitmədiyini özünün də bilmədiyini oxunurdu. Tək sürüşərkən yaşadığı dəhşətdən nə səs, nə də başqa bir şey eşidə bilərdi. Qorxudan baş verənləri ayırd edəəcək halda deyildi, çünkiq Sonra mart ayı gəldi...

Baharın ilk günəşi doğdu. Buzdan olan təpəmiz öz parlaqlığını itirdi, qara rəngə boyandı və sonda əridi. Artıq xizəklə sürüşə bilmirdik. Artıq yazıq Nadenkanın o sözləri eşidə biləcək heç bir yeri yox idi. Külək olmadığına görə, həm də ki, mən Peterburqa gedirdim – uzun müddətli, bəlkə də, ömürlük...

Yola düşməmişdən iki gün öncə, axşamüstü balaca bağçada oturdurdum. Nadenkanın evi ilə aramızda çox az məsafə var idi. Hələ də hava kifayət qədər

soyuq, ağaclar cansız idi. Amma bütün bunlara baxmayaraq, ətrafda yazın qoxusu duyulurdu. Yerimdən qalxıb, Nadenkanın evi tərəfə adlayıb qapılarını güdməyə başladım. Az sonra Nadenka göründü – qəmgin-qəmgin səmaya baxırdı. Bahar küləyi məyus-məyus onun simasını oxşayırdı...

Buz bağlayan təpədə xizəklə sürüşərkən o üç kəlməni duyduğumu xatırlamağa çalışırdı. Və bu zaman üzü çox-çox kədərli bir hal aldı. Gözündən bir damcı yaş yanağına süzülürdü. Yazıq uşağın qollarını açaraq küləyin sanki yenidən o sözü təkrarlamasını istədi. Və mən küləyin əsməsini gözləyərək, yavaşca dilləndim: – Səni sevirem, Nadenka! Şükür!

Nadenkanın siması dəyişdi! Ürəkdən qışqırdı, bütün üzü güldü. Olduqca xoşbəxt görünürdü. Qollarını uzadaraq küləyi qucaqladı. Və mən də çamadanlarımı yığmağa getdim. Bu çox uzun illər öncə idi. Nadenka indi evlidir. Öz istəyiyləmi, istəyi xaricindəmi evləndi, bilmirəm. Bu heç önəmli də deyil. İndi onun üç uşağı var idi. Vaxtı ilə xizəklə sürüşməyə gəndə küləyin ona dediği “səni sevirem, Nadenka” unudulmuşdu, bu, onun həyatındakı ən xoşbəxt, ən təsirli, ən gözəl xatirəsi idi! Amma indi yaşlandığımıza görə, o sözləri niyə dediyimi anlaya bilmirəm. Bu zarafatı niyə eləmişdim..?

Tərcümə etdi:
Rəfiqə Əlisəfa